

Næringslivet, arbeidslivet

Marit Halse, Opera Software

Det er sikkert flere her som ikke kjenner til Opera Software, og for å gi dere en ide om hva vi holder på med kan jeg fortelle at bedrifta vår lager web-browsersen Opera, et stykke software man kan surfe på weben med. Opera har også en innebygd e-mail-klient og flere andre kjekke features. Dessuten kan man customize browsersen etter smak ved å skinne den og ved å endre preferences.

Eller, på norsk: Opera Software lager nettleseren Opera, et stykke programvare man kan surfe på nettet med. Opera har også en innebygd e-postklient og flere andre kjekke funksjoner og egenskaper. Dessuten kan man tilpasse nettleseren etter smak ved å gi den ny drakt og ved å endre innstillinger.

Dere skjønner sikkert at vi sliter med det samme problemet som alle andre. Engelske ord og uttrykk smyger seg inn i språket og blir der, på tross av at det finnes mer enn gode nok norske alternativer. Nå har riktignok "nettleser" slått litt an, men det har ikke helt klart å danke ut "browser". Og sjøl min språkfanatiske lillesøster og min mor norsklæreren får ofte "e-mail" i stedet for å motta e-post. Andre eksempler på unødvendige fremmedord er "save", "printe", "link" og "dott". Jeg veit ikke jeg, om det er så mye enklere å forstå enn "lagre", "skrive ut", "lenke" og "punktum"?

Utenom internetterminologien er det òg ganske vanlig å høre ord som "service-minded" og "project management" brukt i stedet for "sørvisinnstilt" og "prosjektstyring", for ikke å snakke om moteord som "hunch", "trigge", "catch" og "event". Det later til å være en ganske utbredt oppfatning (spesielt i miljøer hvor mobiltelefonene skal være så små og "cutting-edge" som mulig) at norsk rett og slett "ikke passer" til ganske mye, og at det er et fattig språk – det er visst lettere å uttrykke tingene på engelsk.

Norske bedrifter bør ha som mål å pleie et godt språk med fagterminologi på norsk. Fordelen er opplagt; det er enklere å tilegne seg kunnskap på morsmålet, rett og slett fordi man bedre forstår hva ordene betyr. Har man først fått med seg norskspråklig fagterminologi, er det enklere å lære seg hva det heter på andre språk man behersker, for eksempel engelsk. Og det gjør nye fagområder lettere tilgjengelige for andre enn fagidioter.

Ukritisk inntak av fremmedord ødelegger ofte flyten i språket også, og gjør det enda vanskeligere å uttrykke seg klart og forståelig. Lydbildet passer som regel ikke inn i norsk, og ord som for eksempel "software" er vanskelige å bøye på fornuftig vis uten at tunga krøller seg. Skal det hete "softwareen"? "Softwaren"? Eller "softwaret"?

Nå kan jeg dessverre ikke skryte for mye av egen bedrift når det gjelder å bruke norsk språk – det flyr mye engelsk fagterminologi gjennom lufta på Opera-kontorene. Nå er det riktignok slik at det daglige arbeidsspråket nesten **må** bli engelsk, ettersom omtrent en tredel av de ansatte i Opera ikke kan et ord norsk, men vi prøver i det minste å holde en viss standard på det vi produserer av norsk tekst. Ei og anna pressemelding blir det jo, og vi oversetter selvfølgelig nettleseren vår til både nynorsk og bokmål, foruten at vi har prøvd å holde ved like en samisk utgave. Etter

reaksjonene å dømme er oversatt programvare etterlengta hos mange som foretrekker sitt eget morsmål framfor engelsk. Det gjelder utenfor Norge også, spesielt de russiske, polske og katalanske utgavene av Opera har blitt mottatt med glede av brukerne. At engelsk tar over, er ikke noe særnorsk fenomen.

VI ønsker oss et språkorgan som er mer frampå når nyorda kommer, og som er mer offensivt og synlig i det offentlige rom, spesielt ovenfor skolen og media – det er arenaer med god smitteeffekt. Det gjelder særlig fagpressa og ingeniørskoler, men også mere allmenne kanaler og linjer. Jeg synes for eksempel godt at Språkrådet kunne svingt pisen over NRK litt oftere, de har blitt litt slakkere de siste åra oppe på Marienlyst.

Det nye organet kan også gå direkte til arbeidslivet og komme med forslag til statutter om språk og norskspråklig programvare. Man bør prøve å få arbeidsgiverne til å gå inn for en bevisst språkpolitikk på alle felt i bedriftene, både innad i bedrifta og utad.

I det hele tatt, vi trenger et språkorgan som er mere synlig i det offentlige. Det ville forhåpentligvis bidra til at folk flest fikk et mer bevisst forhold til det språket de bruker, og det ville gjøre ny teknologi mer tilgjengelig for andre enn nerder og fagidioter.

- [1] "hunch" – aning, varsel
- "trigge" – utløse, starte
- "catch" – hake
- "event" – begivenhet, hendelse